

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa o výsledku spätnej väzby od riaditeľov škôl, v ktorých sa v školskom roku 2015/2016 realizoval výchovno-vzdelávací proces v nultom ročníku

Zber údajov sa uskutočnil elektronicky cez softvérovú aplikáciu Data Collection v termíne od 23. 8. 2016 do 31. 8. 2016 a následne bol zber údajov predĺžený do 9. 9. 2016. Prostredníctvom e-mailu bol 223 subjektom, v ktorých v minulom školskom roku realizovali výchovno-vzdelávací proces v nultom ročníku, zaslaný prístupový kód zabezpečujúci jedinečný prístup do dotazníka. Z oslovených 223 subjektov vyplnilo dotazník 167 (74,9 %). Percento návratností dotazníkov bolo nižšie v porovnaní s percentom ich návratností (85,19 %) v minuloročnom prieskume realizovanom v auguste 2015 s identickým cieľom – zistiť spôsob vzdelávania žiakov po ukončení nultého ročníka.

V školskom roku 2015/2016 bolo v 167 subjektoch zriadených 225 tried nultého ročníka, v ktorých sa vzdelávalo 2 959 žiakov. Najvyšší počet tried nultého ročníka zriadili v školách Košického a najnižší v školách Trenčianskeho kraja. Prehľad o počte škôl, tried, žiakov a priemerného počtu žiakov v triedach nultého ročníka v jednotlivých krajoch SR je uvedený v tabuľke č. 1.

Tabuľka č. 1 Prehľad o počte tried, žiakov a priemernom počte žiakov v triede

Kraj	Nultý ročník 2015/2016 – počet			Priemerný počet žiakov v triede
	škôl	tried	žiakov	
Bratislavský	3	4	47	11,75
Trnavský	10	8	97	12,13
Trenčiansky	3	3	31	10,33
Nitriansky	8	6	79	13,17
Žilinský	9	9	104	15,56
Banskobystrický	25	22	230	10,46
Prešovský	57	78	1031	13,21
Košický	52	95	1340	14,11
Spolu SR	167	225	2959	13,15

Školská inšpekcia zisťovala dotazníkom, akým spôsobom sa realizovalo v školskom roku 2016/2017 vzdelávanie žiakov, ktorí v predchádzajúcom školskom roku 2015/2016 navštevovali nultý ročník. Zo zistení vyplynulo, že **86,0 %** žiakov pokračovalo vo vzdelávaní v 1. ročníku bežnej triedy bez **integrácie** v tej istej základnej škole. V porovnaní s výsledkami minuloročného prieskumu (81 % žiakov) bol tento počet signifikantne vyšší. *Najvyšší podiel* takto vzdelávaných žiakov bol v Prešovskom kraji (91,3 %) a *najnižší* v Bratislavskom a v Žilinskom kraji (59,6 %).

Formou školskej integrácie sa v 1. ročníku v škole, ktorú navštevovali žiaci aj v nultom ročníku, vzdelávalo **1,6 %** (signifikantne menej ako v minuloročnom prieskume, kedy podiel týchto žiakov tvorilo 2,7 %). *Najväčší podiel* žiakov vzdelávaných formou školskej integrácie bol v Bratislavskom (6,4 %) a v Žilinskom kraji (4,8 %), kým v Trnavskom a v Trenčianskom kraji sa takouto formou nevzdelával v 1. ročníku ani jeden zo žiakov.

Do špeciálnych tried alebo do špeciálnych škôl bolo preradených celkom **7,3 %** žiakov, ktorí v školskom roku 2015/2016 navštevovali nultý ročník. *Najvyšší podiel* takto

preradených žiakov bol v Nitrianskom (17,7 %), v Žilinskom (16,4 %) a v Banskobystrickom kraji (11,7 %). Naopak, v Trnavskom a v Trenčianskom kraji nebol ani jeden zo žiakov preradený do špeciálnej triedy alebo do špeciálnej školy.

Do špeciálnych tried v škole, ktorú navštevovali aj v nultom ročníku, bolo zaradených **4,7 %** žiakov (signifikantne menej ako v minuloročnom prieskume – 6,3 % žiakov). *Najväčší podiel* takýchto žiakov bol v Nitrianskom (16,5 %) a v Žilinskom kraji (11,5 %). V Bratislavskom, v Trnavskom a v Trenčianskom kraji nebol do špeciálnej triedy v škole preradený ani jeden žiak z nultého ročníka.

Do špeciálnej triedy v inom subjekte, než aký navštevovali v nultom ročníku, bolo zaradených **0,2 %** žiakov (štatisticky rovnako ako v minuloročnom prieskume – 0,3 %).

Zo žiakov, ktorí v školskom roku 2015/2016 navštevovali nultý ročník, pokračovalo **2,4 % v špeciálnej škole** (signifikantne menej ako v minuloročnom prieskume, kedy sa v špeciálnej škole vzdelávalo 3,4 % žiakov), pričom *najväčší podiel* takýchto žiakov bol v Banskobystrickom kraji (7,4 %). V Trenčianskom a v Trnavskom kraji nebol do špeciálnej školy preradený ani jeden zo žiakov.

V školskom roku 2016/2017 pokračovalo **2,9 %** žiakov v 1. ročníku **v inej základnej škole**, než akú navštevovali v nultom ročníku v predchádzajúcom školskom roku (percento bolo takmer štatisticky rovnaké ako v minuloročnom prieskume – 3,2 %). *Najväčší podiel* takýchto žiakov bol v Bratislavskom kraji (25,5 %), naopak, *najnižší* v Prešovskom kraji (0,2 %).

Podľa vyjadrenia riaditeľov oslovených škôl plnilo **1 %** žiakov, ktorí v minulom školskom roku navštevovali nultý ročník, povinnú školskú dochádzku **iným spôsobom** (štatisticky rovnako ako v minuloročnom prieskume – 1,5 % žiakov), pričom najvyšší podiel takýchto žiakov bol v Košickom kraji (2,0 %) a v piatich krajoch (Bratislavský, Trnavský, Trenčiansky, Nitriansky a Žilinský) ani jeden zo žiakov neplnil v 1. ročníku povinnú školskú dochádzku iným spôsobom.

Riaditelia škôl **nemali informáciu** o spôsobe plnenia povinnej školskej dochádzky v 1. ročníku o **1,3 %** žiakov (štatisticky rovnako ako v minuloročnom prieskume – 1,4 %), ktorí navštevovali v minulom školskom roku nultý ročník.

Prehľad o spôsobe a forme ďalšieho vzdelávania žiakov, ktorí v školskom roku 2015/2016 navštevovali nultý ročník v ZŠ v krajoch SR, poskytuje tabuľka č. 2.

Tabuľka č. 2 Spôsoby a formy ďalšieho vzdelávania žiakov po ukončení nultého ročníka

Kraj	Žiaci							
	pokračujú v tej istej ZŠ			pokračujú v inej škole			plnia dochádzku iným spôsobom	o ktorých sa nevie
	nie sú integrovaní	sú integrovaní	boli zaradení do špec. triedy	ZŠ	boli zaradení do špec. triedy	preradení do špec. školy		
Bratislavský	59,6 %	6,4 %	0,0 %	25,5 %	0,0 %	2,1 %	0,0 %	6,4 %
Trnavský	88,7 %	0,0 %	0,0 %	11,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Trenčiansky	87,1 %	0,00%	0,0 %	12,9 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Nitriansky	75,9 %	2,5 %	16,5 %	3,8 %	0,0 %	1,3 %	0,0 %	0,0 %
Žilinský	59,6 %	4,8 %	11,5 %	19,2 %	0,0 %	4,8 %	0,0 %	0,0 %
Banskobystrický	80,9 %	3,00%	4,3 %	2,6 %	0,0 %	7,4 %	0,9 %	0,9 %
Prešovský	91,3 %	1,9 %	5,6 %	0,2 %	0,0 %	0,8 %	0,2 %	0,0 %
Košický	86,1 %	0,7 %	3,5 %	2,1 %	0,4 %	2,8 %	2,0 %	2,4 %
Spolu SR	86,0 %	1,6 %	4,7 %	2,9 %	0,2 %	2,4 %	1,0 %	1,3 %

Riaditelia škôl mali možnosť vysloviť vo voľných odpovediach svoje skúsenosti a získané poznatky so vzdelávaním žiakov v nultom ročníku. Zriaďovanie nultých ročníkov vnímali prevažne pozitívne. Do nultého ročníka prijímali väčšinou deti, ktoré nenavštevovali materskú školu, pochádzali zo sociálne znevýhodneného prostredia (ďalej SZP), často neovládali slovenský, resp. maďarský jazyk a ich školská úspešnosť by bola v prípade prijatia do prvého ročníka ohrozená. Podľa riaditeľov škôl bola pre žiakov edukácia v nultom ročníku efektívnejšia a prínosnejšia ako vzdelávanie v materskej škole. Vzdelávací program nultého ročníka im poskytoval možnosť postupne sa adaptovať na školské prostredie, na organizáciu práce v kolektíve triedy, umožňoval im nadobúdať základné hygienické a sociálne návyky. Program zabezpečoval proces socializácie a emocionálneho rozvoja jednotlivcov, jeho plnením sa postupne eliminoval vplyv rôznych vzdelávacích bariér. Systematickou výchovno-vzdelávacou činnosťou učitelia vhodne podporovali rozvoj hrubej a jemnej motoriky žiakov (napr. správne uchopenie grafického nástroja), rozširovali ich aktívnu slovnú zásobu a rozvíjali základné matematické predstavy. Vytvorené podmienky pre rozvíjanie jazykových a komunikačných schopností žiakov mali v školskom prostredí významne vyššiu kvalitu ako podmienky vytvorené v ich domácom sociálne znevýhodnenom prostredí. Adaptačné problémy viacerých žiakov boli v nultom ročníku minimalizované. Niektorí jednotlivci sa po absolvovaní nultého ročníka javili jazykovo zdatnejší, samostatnejší, mali vyšší predpoklad úspešne zvládnuť učivo prvého ročníka. Riaditelia škôl v odpovediach pomenovali aj niektoré javy (nedostatočná príprava žiakov na vyučovanie, nepravidelná dochádzka, nezáujem rodičov o vzdelávacie výsledky) s nepriaznivým vplyvom na úspešnosť edukácie žiakov. Ojedinele ich nedokázali ani nadviazaním bližšej spolupráce so zákonnými zástupcami žiakov eliminovať. Pedagógovia, ktorí boli zapojení do projektu PRINED zameraného na výchovu a vzdelávanie žiakov zo SZP a z marginalizovaných rómskych komún, považovali získané skúsenosti z realizácie celodenného výchovného pôsobenia za prínosné. Zo strany riaditeľov škôl bol negatívne hodnotený pretrvávajúci jav v systematizovaní nízkeho počtu miest pre asistentov učiteľa v nultom ročníku. Na základe vlastných skúseností žiadali prehodnotiť podmienky pre zaraďovanie žiakov do nultého ročníka základnej školy. Navrhli, aby bolo možné prijať okrem žiakov zo SZP aj iných žiakov so špecifickými individuálnymi vzdelávacími potrebami, ktoré tiež negatívne ovplyvňujú úspešnosť vzdelávania v prvom ročníku.